

XÁC ĐỊNH CẤU TRÚC QUÁ TRÌNH HUẤN LUYỆN TRONG GIAI ĐOẠN CHUYÊN MÔN HÓA CHO CÁC CÂU LẠC BỘ CỜ VUA CHUYÊN NGHIỆP MIỀN BẮC

Đặng Văn Dũng⁽¹⁾
Phùng Thị Phương⁽²⁾

Tóm tắt:

Kết quả nghiên cứu đã xác định được cấu trúc quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa cho các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc, với tỷ lệ phân bổ hợp lý các thành phần: Thể lực; lý thuyết; kỹ thuật; chiến thuật – chiến lược; tâm lý; thi đấu, kiểm tra và tuyển chọn. Đây là cơ sở khoa học quan trọng nhằm hoàn thiện qui trình đào tạo VĐV Cờ vua cho các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc, góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả đào tạo VĐV Cờ vua ở Việt Nam.

Từ khóa: Cấu trúc quá trình huấn luyện, chuyên môn hóa, Cờ vua chuyên nghiệp.

Determining the structure of the training process in the specialization period for the professional chess clubs in the North

Summary:

The research process has determined the structure of the training process in the specialization phase for professional chess clubs in the North, with a reasonable proportion of the following components: Physical strength; theory; technique; tactics – strategy; mentality; competition, examination and selection. This is an important scientific basis to complete the chess training program for professional chess clubs in the North, contributing to improving the quality and effectiveness of chess training in Vietnam.

Keywords: Structure, Specialization, Coaching, Chess Professional.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngày nay, các phương pháp mới để đào tạo VĐV Cờ vua đã xuất hiện, gắn liền với việc sử dụng máy tính. Các chương trình máy tính được sử dụng để phát triển những tố chất chuyên môn của VĐV Cờ vua. Tuy nhiên, vẫn không thể thiếu được những chương trình đào tạo nhiều năm truyền thống đảm bảo tính khoa học, còn các chương trình máy tính sẽ là công cụ đắc lực cho việc thực hiện các chương trình một cách có hiệu quả.

Đứng trước thực trạng hiện nay các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc chưa có chương trình đào tạo VĐV Cờ vua giai đoạn chuyên môn hóa mang tính thống nhất. Mỗi Câu lạc bộ sử dụng một chương trình khác nhau, đồng thời các chương trình không có sự đồng

nhất về thời gian, khối lượng kiến thức chuyên môn cần thiết, thậm chí không có nội dung huấn luyện tâm lý và thể lực... Chính vì vậy, việc xác định cấu trúc quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa sẽ là cơ sở quan trọng cho việc hoàn thiện chương trình huấn luyện ở các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc mang tính thống nhất.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Quá trình nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu; Phương pháp phỏng vấn, tọa đàm; Phương pháp quan sát sư phạm; Phương pháp toán học thống kê.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

Giai đoạn chuyên môn hóa trong quá trình

⁽¹⁾PGS.TS, ⁽²⁾ThS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

đào tạo nhiều năm VĐV cờ vua gồm 4 năm và được chia làm 2 giai đoạn nhỏ, giai đoạn chuyên môn hóa ban đầu và giai đoạn chuyên môn hóa sâu, mỗi giai đoạn kéo dài trong 2 năm.

Trên cơ sở xác định được tổng số giờ huấn luyện của giai đoạn chuyên môn hóa ban đầu là 468 giờ/năm (52 tuần, mỗi tuần 9 giờ) và giai đoạn chuyên môn hóa sâu là 624 giờ/năm (52 tuần, mỗi tuần 12 giờ), cũng như những thành phần cấu trúc của quá trình huấn luyện VĐV Cờ vua trong giai đoạn chuyên môn hóa, đề tài xây dựng các phương án cấu trúc quá trình huấn luyện theo tỉ lệ %, đó là:

• Giai đoạn chuyên môn hóa ban đầu (năm thứ nhất và thứ hai):

- Phương án 1: Thể lực: 9%; Lý thuyết: 13%; Kỹ thuật: 28%; Chiến thuật – chiến lược: 35%; Tâm lý: 9%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 6%.

- Phương án 2: Thể lực 10%; Lý thuyết: 10%; Kỹ thuật: 30%; Chiến thuật – chiến lược: 34%; Tâm lý: 8%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 8%.

- Phương án 3: Thể lực 11%; Lý thuyết: 12%; Kỹ thuật: 28%; Chiến thuật – chiến lược:

30%; Tâm lý: 10%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 9%.

• Giai đoạn chuyên môn hóa sâu (năm thứ ba và thứ tư):

- Phương án 1: Thể lực 8%; Lý thuyết: 13%; Kỹ thuật: 20%; Chiến thuật – chiến lược: 30%; Tâm lý: 9%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 20%.

- Phương án 2: Thể lực 9%; Lý thuyết: 14%; Kỹ thuật: 21%; Chiến thuật – chiến lược: 28%; Tâm lý: 10%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 18%.

- Phương án 3: Thể lực 10%; Lý thuyết: 15%; Kỹ thuật: 22%; Chiến thuật – chiến lược: 26%; Tâm lý: 11%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 16%.

Tiếp theo, chúng tôi tiến hành phỏng vấn các chuyên gia và huấn luyện viên nhằm lựa chọn các phương án cấu trúc các thành phần của quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa cho các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc, với quy ước phương án nào được lựa chọn chiếm tỷ lệ 75% trở lên sẽ được đề tài sử dụng. Kết quả thu được như trình bày ở bảng 1.

Bảng 1. Cấu trúc quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa ở các Câu lạc bộ cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc (n=34)

Năm huấn luyện	Các thành phần huấn luyện	Phương án 1		Phương án 2			Phương án 3			χ^2	p	
		Tỷ lệ (%)	Số ý kiến lựa chọn		Tỷ lệ (%)	Số ý kiến lựa chọn		Tỷ lệ (%)	Số ý kiến lựa chọn			
			m _i	%		m _i	%		m _i			%
Thứ nhất và thứ hai	Thể lực	9	3	8.8	10	29	85.3	11	2	5.9	39.84	<0.001
	Lý thuyết	13			10			12				
	Kỹ thuật	28			30			28				
	Chiến thuật – chiến lược	35			34			30				
	Tâm lý	9			8			10				
	Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn	6			8			9				
Thứ ba và thứ tư	Thể lực	8	27	79.4	9	4	11.8	10	3	8.8	31.19	<0.001
	Lý thuyết	13			14			15				
	Kỹ thuật	20			21			22				
	Chiến thuật – chiến lược	30			28			26				
	Tâm lý	9			10			11				
	Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn	20			18			16				

Kết quả ở bảng 1 cho thấy, ở năm huấn luyện thứ nhất và thứ hai, đa số các chuyên gia và huấn luyện viên lựa chọn phương án 2, với tỷ lệ 85.3%. Còn ở năm huấn luyện thứ ba và thứ tư các ý kiến lựa chọn lại chủ yếu tập chung ở phương án 1, với tỷ lệ 79.4%. Đồng thời, số ý kiến lựa chọn ở các phương án đều thể hiện sự khác biệt có ý nghĩa thống kê ($\chi^2_{\text{tính}} > \chi^2_{\text{bảng}}$, với $p < 0.001$).

Như vậy theo quy ước đề ra, đề tài sẽ sử dụng những phương án này để hình thành cấu trúc quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa ở các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc, với tỷ lệ các thành phần cấu trúc ở giai đoạn chuyên môn hóa ban đầu (năm huấn luyện thứ nhất và thứ hai) là: Thể lực 10%; Lý thuyết: 10%; Kỹ thuật: 30%; Chiến thuật – chiến lược: 34%; Tâm lý: 8%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 8%. Ở giai đoạn chuyên môn hóa sâu (năm huấn luyện thứ ba và thứ tư) là: Thể lực: 8%; Lý thuyết: 13%; Kỹ thuật: 20%; Chiến thuật – chiến lược: 30%; Tâm lý: 9%; Thi đấu, kiểm tra, tuyển chọn: 20%.

Về kết quả này, chúng tôi cho rằng việc lựa chọn những phương án trên là hoàn toàn phù hợp. Bởi lẽ, trong giai đoạn chuyên môn hóa tỷ trọng huấn luyện thể lực, lý thuyết và tâm lý bắt đầu có xu hướng giảm đi, song tỷ trọng huấn luyện kỹ thuật, chiến thuật – chiến lược và thi đấu phải được tăng lên. Đồng thời, ngay trong giai đoạn huấn luyện chuyên môn hóa ban đầu và chuyên môn hóa sâu cũng cần có những điều chỉnh tỷ trọng phù hợp. Trong giai đoạn chuyên môn hóa sâu cần đặc biệt tăng cường tỷ trọng thi đấu và kiểm tra, mặc dù tỷ trọng huấn luyện thể lực và kỹ chiến thuật – chiến lược có thể giảm bớt.

KẾT LUẬN

Thông qua các phương pháp khoa học, đề tài đã xác định được cấu trúc quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa cho các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc bao gồm tỷ lệ % các thành phần của quá trình huấn luyện phù hợp với đặc điểm huấn luyện ở giai đoạn chuyên môn hóa ban đầu và chuyên môn hóa sâu. Đây là những luận cứ quan trọng để hoàn thiện chương trình đào tạo nhiều năm cho các

Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc, góp nâng cao chất lượng và hiệu quả đào tạo VĐV Cờ vua ở Việt Nam trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đặng Văn Dũng và cộng sự (2020), “Xây dựng chương trình đào tạo vận động viên Cờ vua giai đoạn huấn luyện ban đầu cho các Câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc”, *Đề tài KH&CN cấp cơ sở*, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.
2. Đặng Văn Dũng và cộng sự (2021), “Xây dựng chương trình đào tạo vận động viên Cờ vua giai đoạn chuyên môn hóa cho các Câu lạc bộ cờ vua chuyên nghiệp miền Bắc”, *Đề tài KH&CN cấp cơ sở*, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.
3. Л.Г.МАУ «Спортивный коплек» (2020), Программа спортивной подготовки по виду спорта шахматы разработана на основании Федерального стандарта подготовки по виду спорта «Шахматы».
4. Комитет по физической культуре и спорту Санкт-Петербурга (2020), Программа спортивной подготовки соответствии с Федеральным стандартом спортивной подготовки по виду спорта шахматы Санкт-Петербургского государственного бюджетного учреждения - спортивная школа олимпийского резерва по шахматам и шашкам на 2021-2023г. Для групп начальной подготовки, групп тренировочного этапа.
5. Приказ Министерства спорта РФ от 24 декабря 2021 г. № 1042 "Об утверждении федерального стандарта спортивной подготовки по виду спорта "шахматы".

(Bài nộp ngày 30/1/2023, phản biện ngày 3/2/2023, duyệt in ngày 24/2/2023)
 Chịu trách nhiệm chính: Đặng Văn Dũng
 Email: dangvandungtdtt@gmail.com)

1. Đặng Văn Dũng

Chúc mừng năm mới 2023

LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN THỂ DỤC THỂ THAO**4. Chung Anh**

05 sự kiện tiêu biểu năm 2022 của Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

8. Trương Quốc Uyên

Các phòng trào khỏe vì nước theo gương Bác Hồ vĩ đại

10. Nguyễn Văn Phúc

Nhiệm vụ trọng tâm trong phát triển Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh năm 2023

12. Trần Trung

Định hướng hoạt động đào tạo và hợp tác quốc tế của Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh năm 2023

14. Đặng Văn Dũng; Đinh Quang Ngọc

Định hướng hoạt động khoa học và công nghệ của Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh năm 2023

17. Đặng Hoài An

Mục tiêu và định hướng công tác đào tạo vận động viên tại trung tâm đào tạo vận động viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh năm 2023

20. Trương Quốc Chí

Thể thao mạo hiểm - một số khuyến nghị khi lựa chọn để định hướng phát triển tại Việt Nam

25. Phạm Trường Nam; Cao Trường Sơn

Khôi phục các môn thể thao dân tộc phát huy giá trị văn hóa truyền thống

BÀI BÁO KHOA HỌC**30. Đặng Văn Dũng; Phùng Thị Phương**

Xác định cấu trúc quá trình huấn luyện trong giai đoạn chuyên môn hóa cho các câu lạc bộ Cờ vua chuyên nghiệp Miền Bắc

33. Mai Thị Hồng Hạnh; Lê Quý Phương

Xác định mức độ hài lòng của sinh viên về chất lượng đào tạo tại Trường Đại học thể dục thể thao thành phố Hồ Chí Minh

40. Mai Thị Bích Ngọc; Đinh Thị Hằng

Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng tới việc phát triển kỹ năng mềm cho sinh viên Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

44. Nguyễn Hữu Hùng; Hoàng Thúy Anh

Tái chế, tái sử dụng rác thải nhựa thành dụng cụ tập luyện phát triển thể lực cho học sinh Trung học sơ sở trên địa bàn thành phố Từ Sơn, tỉnh Bắc Ninh

51. Trần Viết Sơn; Nguyễn Kiêm Sao; Phan Trung Kiên; Vũ Xuân Tình

Thực trạng, nhu cầu, các yếu tố đảm bảo dạy và học môn Võ Karate tại Trường Đại học Kinh tế quốc dân

57. Nguyễn Thị Minh Hiền

Lựa chọn giải pháp phát triển câu lạc bộ thể dục thể thao cho sinh viên Trường Đại học sư phạm Hà Nội

62. Đỗ Hữu Trường

Nghiên cứu diễn biến một số chỉ số tim mạch đặc trưng của vận động viên Bắn súng đội tuyển trẻ Quốc gia tại Trung tâm Đào tạo Vận động viên, Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

TIN TỨC - SỰ KIỆN VÀ NHÂN VẬT**66. Đỗ Hữu Trường**

Công đoàn Trường Đại học thể dục thể thao Bắc Ninh triển khai các nhiệm vụ trọng tâm năm 2023 với chủ đề “tập trung phát triển đoàn viên, thành lập công đoàn cơ sở”, từng bước hoàn thành nhiệm vụ chính trị Nghị quyết Đại hội đại biểu Công đoàn trường khóa XXV, nhiệm kỳ 2023-2028

69. Phạm Tuấn Dũng; Nguyễn Văn Hiếu

Bài tập cơ bụng tư thế đứng với tạ tay

72. Tổng hợp các bài báo đăng trên Tạp chí Khoa học Đào tạo và Huấn luyện thể thao năm 2022

80. Thể lệ viết và gửi bài.

1. Dang Van Dung

Happy New Year 2023

THEORY AND PRACTICE OF SPORTS

4. Chung Anh

05 outstanding event of Bac Ninh Sports University

8. Truong Quoc Uyen

Movements for country health follow the example of the great Uncle Ho

10. Nguyen Van Phuc

Key tasks in the development of Bac Ninh Sports University in 2023

12. Tran Trung

Orientation of training activities and international cooperation of Bac Ninh Sports University in 2023

14. Dang Van Dung; Dinh Quang Ngoc

Orientation of scientific and technological activities of Bac Ninh Sports University in 2023

17. Dang Hoai An

Objectives and orientation of athlete training at the athlete training center of Bac Ninh Sports University in 2023

20. Truong Quoc Chi

Extreme sports - some recommendations when choosing to develop development orientation in Vietnam

25. Pham Truong Nam; Cao Truong Son

Restore national sports and promote traditional cultural values

ARTICLES

30. Dang Van Dung; Phung Thi Phuong

Determining the structure of the training process in the specialization period for the professional chess clubs in the North

33. Mai Thi Hong Hanh; Le Quy Phuong

Determining the level of student satisfaction about the quality of training at Ho Chi Minh City Sports University

40. Mai Thi Bich Ngoc; Dinh Thi Hang

Actual situation of factors affecting the development of soft skills for students at Bac Ninh Sports University

44. Nguyen Huu Hung; Hoang Thuy Anh

Recycling and reusing plastic waste into physical training tools for junior high school students in Tu Son city, Bac Ninh province

51. Tran Viet Son; Nguyen Kiem Sao; Phan Trung Kien; Vu Xuan Tinh

Actual situation, needs, and factors to ensure teaching and learning of Martial Arts at National Economics University

57. Nguyen Thi Minh Hien

Choosing a solution to develop sports clubs for students of Hanoi National University of Education

62. Do Huu Truong

Study on the evolution of some typical cardiovascular indicators of National Youth Shooting Athletes at the Athlete Training Center, Bac Ninh Sports University

NEWS - EVENTS AND PEOPLE

66. Do Huu Truong

The Trade Union of Bac Ninh Sports University deploys key tasks in 2023 with the theme of "focusing on developing union members, establishing grassroots trade unions", step by step completing political tasks of the National Assembly Resolution, Delegate Assembly of the School Trade Union, class XXV, term 2023-2028

69. Pham Tuan Dung; Nguyen Van Hieu

Abdominal exercises standing with dumbbells

72. Summary of articles published in the Education, Science and Sport Coaching journal in 2022

80. Rules of writing and posting.

Tạp chí KHOA HỌC

ĐÀO TẠO VÀ HUẤN LUYỆN THỂ THAO

JOURNAL OF SCIENTIFIC TRAINING AND SPORTS COACHING

Ministry of Culture, Sports and Tourism - Bac Ninh Sport University

Trường Đại học Thể dục Thể thao Bắc Ninh - Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch

ISSN 1859-4417

Số 1-2023
(74)

